STUDIA UNIVERSITATIS MOLDAVIAE
Revista științifică a Universității de Stat din Moldova, 2025, nr. 9(189)

CZU: 374.7:811.135.1`243 **https://doi.org/10.59295/sum9(189)2025_22**

FACTORI DETERMINANȚI ÎN ACHIZIȚIA LIMBII ROMÂNE DE CĂTRE CURSANȚII ADULȚI

Aliona BUSUIOC, Victoria VÎNTU,

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu" din Republica Moldova

Prezentul articol, produs al cercetării din cadrul Programului Național privind învățarea limbii române de către minoritățile naționale, inclusiv populația adultă, pentru anii 2023-2025 (2022), oferă persoanelor adulte, reprezentante ale minorităților naționale, posibilitatea de a-și dezvolta sau de a-și îmbunătăți cunoștințele de limba română. O mai bună cunoaștere a limbii oficiale va consolida coeziunea națională și va facilita integrarea lingvistică și profesională a grupurilor etnice în societatea multiculturală a Republicii Moldova. Diversitatea lingvistică și culturală reprezintă o caracteristică definitorie a Republicii Moldova. Aceasta se reflectă în relațiile interpersonale, în mediul social și profesional, dar și în comunicarea interculturală dintre diferitele etnii care trăiesc pe teritoriul țării. Pentru a construi o societate puternică și unită, este esențial ca toți cetățenii să participe activ în viața socială, politică și economică a țării. O condiție de bază pentru această implicare este cunoașterea limbii oficiale a statului: limba română. În contextul acestui program, rolul profesorului se redefinește de la cel de predare la cel de facilitator și consilier. El trebuie să-i motiveze pe cursanți și să adapteze conținutul de învățare la nevoile lor individuale. Astfel, adulții își pot stabili propriul traseu de formare. Prin urmare, învățarea limbii române la vârsta adultă încurajează inițiativa și asumarea responsabilității, transferând o parte a controlului procesului de învățare către cursant.

Cuvinte-cheie: *româna ca limbă nematernă, cursanți adulți, mediu de învățare, stil de învățare*.

DETERMINING FACTORS IN THE ACQUISITION OF THE ROMANIAN LANGUAGE FOR ADULT LEARNERS

This article, a product of research within the National Program on Learning the Romanian Language by National Minorities, Including the Adult Population, for the Years 2023-2025 (2022), offers adults, representatives of national minorities, the opportunity to develop or improve their knowledge of the Romanian language. Better knowledge of the official language will strengthen national cohesion and facilitate the linguistic and professional integration of ethnic groups in the multicultural society of the Republic of Moldova. Linguistic and cultural diversity is a defining characteristic of the Republic of Moldova. This is reflected in interpersonal relationships, in the social and professional environment, but also in the intercultural communication between the different ethnic groups living in the country. In order to build a strong and united society, it is essential that all citizens actively participate in the social, political and economic life of the country. A basic condition for this involvement is knowledge of the official language of the state: Romanian. In the context of this program, the role of the teacher is redefined from that of teaching to that of facilitator and advisor. He must motivate the learners and adapt the learning content to their individual needs. Thus, adults can set their own training path. Therefore, learning Romanian as an adult encourages initiative and responsibility, transferring part of the control of the learning process to the learner.

Keywords*: Romanian as a non-native language, adult learners, learning environment, learning style.*

Introducere

Republica Moldova susține activ afirmarea fiecărui individ și a comunităților minorităților naționale, precum ucrainenii, rușii, bulgarii, găgăuzii și romii, încurajând implicarea lor sporită în toate domeniile de activitate [1].

Cu privire la aprobarea Programului național privind învățarea limbii române de către minoritățile naționale, inclusiv populația adultă, pentru anii 2023-2025, publicat: 29-03-2023 în Monitorul Oficial Nr. 101-104 art. 221 (hotărâre Nr. 115 din 07-03-2023) [2]. În baza Programului menționat, a planurilor de acțiuni pentru susținerea minorităților naționale domiciliate pe teritoriul unității administrativ-teritoriale (RM), au fost

elaborate: Curriculum Limba Română pentru persoanele adulte (Nivel A1, A2, B1, B2), Manual pentru adulți, reprezentanți ai minorităților naționale. Nivelul A2 [3].

Abilitatea de a vorbi, de a comunica și de a se înțelege în limba română nu este doar un simplu mijloc de interacțiune, ci și un pilon al integrării sociale și naționale. Cunoașterea limbii române, ca limbă oficială a statului, contribuie la înțelegerea, toleranța și respectul reciproc, garantând drepturile cetățenilor și sporindu-le șansele de succes profesional. În societatea multiculturală de astăzi, limba română este esențială pentru a facilita o integrare socială reală și pentru a deschide oportunități pe piața muncii.

Având în vedere particularitățile cognitive și motivaționale ale adulților, acest Curriculum propune o abordare experiențială a învățării limbii române. Astfel, educația lingvistică se axează pe rezolvarea practică a problemelor și pe identificarea soluțiilor, oferind un cadru de învățare flexibil și acțional.

Studiul limbii române pentru adulți se concentrează pe cinci competențe esențiale:

1. ***Receptarea mesajelor orale și scrise:*** capacitatea de a înțelege ce se vorbește sau se scrie în română. Să poți urmări o conversație, să înțelegi o știre la radio, o replică dintr-un film sau instrucțiuni verbale. Aceasta presupune să recunoști cuvintele, să înțelegi contextul și să distingi sensul general al discuției, chiar dacă nu știi fiecare cuvânt în parte. Să poți citi și înțelege diverse texte, de la articole de ziar la mesaje simple, până la texte mai complexe, precum cărți sau documente oficiale, înseamnă să extragi ideile principale și detaliile relevante din text.
2. ***Producerea mesajelor orale și scrise:*** abilitatea de a te exprima corect, atât verbal, cât și în scris. Abilitatea de a vorbi fluent, de a susține o conversație, de a prezenta o idee sau de a relata o întâmplare, folosind o pronunție corectă și un vocabular adecvat. Capacitatea de a scrie texte clare și coerente, precum e-mailuri, mesaje, articole sau alte documente, respectând regulile de gramatică, punctuație și ortografie.
3. ***Practicarea limbii în diverse contexte:*** folosirea limbii române în situații de zi cu zi, conversând cu prietenii, familia sau vecinii, scriind e-mailuri, prezentări; vizionând filme, ascultând muzică, citind cărți sau articole; făcând cumpărături, cerând informații etc.
4. ***Responsabilitate lingvistică:*** se referă la conștientizarea și asumarea modului în care folosim limba. Nu e vorba doar de a vorbi corect din punct de vedere gramatical, ci și de a înțelege impactul pe care îl au cuvintele și felul în care comunicăm.
5. ***Respect pentru valorile culturale:*** integrarea în societate prin respectarea culturii naționale; se referă la a manifesta apreciere și toleranță față de tradițiile, obiceiurile, istoria și arta unei anumite culturi. Deschiderea de a învăța despre cultura românească: de la obiceiurile tradiționale la muzică, literatură și istorie.

Rezultate

Profilul cursantului adult: vârstă, motivație și stil de învățare

Achiziția unei limbi străine/ nematerne este un proces cognitiv complex, care implică asimilarea vocabularului, a componentelor fonologice, a structurilor gramaticale și a sistemelor de scriere ale unei noi limbi, bazându-se pe cunoștințele preexistente ale limbii materne [11].

Vârsta influențează în mod semnificativ felul în care învățăm o limbă străină, iar româna nu face excepție. Atât adulții, cât și adolescenții au puncte forte și slăbiciuni distincte, legate de etapele lor de dezvoltare cognitivă, psihologică și socială. Vom examina stilurile de învățare specifice adulților, pentru a înțelege mai bine cum se adaptează ei la procesul de asimilare a limbii române [1, p. 6].

În procesul de învățare a adulților, este important să se țină cont de particularitățile de vârstă, motivație și stilul de învățare. Profesorii trebuie să fie flexibili, empatici și tactici, oferind sprijin individualizat pentru a-i ajuta pe cursanți să depășească eventualele bariere psihoemoționale.

Cercetarea este realizată în baza cursului de limbă română pentru adulți, reprezentanți ai minorităților naționale, nivelul A2, nivel intermediar/ de supraviețuire. Numărul de ore proiectat pentru acest nivel este de 120 de ore, contact direct și 120 de ore activitate individuală. Activități integrate de învățare a limbii – 78 de ore, recapitulări – 10 ore, evaluări (inclusiv 1 inițială, 1 finală) – 12 ore, imersiuni lingvistice/ culturale – 5 ore, ateliere de discuții – 5 ore, la discreția cadrului didactic – 10 ore [1, p.11].

Grupul de cursanți este format din adulți cu vârste cuprinse între 18 și 65 de ani. Pentru a asigura o încadrare corectă și un parcurs educațional adecvat, toți participanții au fost supuși unei evaluări inițiale.

Această măsură a fost necesară deoarece grupul includea atât cursanți care au finalizat nivelul A1, cât și cursanți noi care au considerat că au deja un nivel de bază al limbii române. Scopul principal este de a oferi o imagine clară și detaliată a competențelor lingvistice pe care le deține fiecare cursant la începutul acestui curs. Aceasta include evaluarea celor patru competențe de bază: *Cât de bine poate înțelege o persoană textele scrise sau conversațiile audio?* și *Cât de bine se poate exprima o persoană în scris sau în conversație?*

Constatările se bazează pe abordarea funcțional-comunicativă și observațiile acumulate în timpul procesului de predare, desfășurat în cele trei grupe de cursanți.

- Evaluarea inițială în procesul de învățare a unei limbi nematerne (L2) are un rol important, fiind prima etapă în stabilirea unui parcurs educațional eficient și personalizat. Evaluarea inițială servește mai multor scopuri practice și educative:

- Diagnosticare: ajută la identificarea punctelor forte și a lacunelor în cunoștințele cursantului, oferind un diagnostic al nivelului său actual (de exemplu, conform Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi - A1, A2, B1 etc.).

- Personalizare: permite profesorului să adapteze materialele, metodele de predare și obiectivele cursului pentru a se potrivi nevoilor specifice ale grupului sau ale fiecărui cursant în parte.

- Plasament: contribuie la încadrarea cursantului în grupa de studiu potrivită nivelului său, asigurând un mediu de învățare optim și eficient, unde nu se simte nici copleșit, nici subestimat.

- Motivație: oferă un punct de plecare clar și un reper pentru măsurarea progresului. Văzând evoluția ulterioară, cursantul poate rămâne motivat și implicat în procesul de învățare.

- Proiectare didactică: pe baza rezultatelor, profesorul poate proiecta un plan de învățământ relevant și coerent, care să răspundă nevoilor identificate.

- În urma evaluării inițiale am obținut: calificativul: nesatisfăcător - 4, satisfăcător – 38, bine – 14, foarte bine – 4.

Succesul în învățarea unei limbi străine este un proces complex, care depinde de mai mulți factori, nu doar de vârstă. Limba română este un exemplu excelent pentru a demonstra acest lucru. Ea se remarcă prin rădăcinile sale latine, dar și prin influențele slave, grecești, turcești și maghiare. Astfel, sistemul său de cazuri, conjugarea complexă a verbelor și diacriticele specifice o transformă într-un subiect de studiu fascinant pentru a înțelege cum se adaptează cursanții la provocările lingvistice [8].

Adulții, având o memorie procedurală pentru limbaj mai redusă, învață o limbă nouă într-un mod mai conștient și structurat [10, p. 4]. Ei se bazează pe învățarea explicită, adică pe memorarea regulilor de gramatică și pe exersare [12], spre deosebire de copii/adolescenți, care absorb limba în mod natural, implicit. Această diferență explică de ce adolescenții par să învețe mai ușor, în timp ce adulții au nevoie de o metodă de studiu mai organizată. Atunci când înveți o limbă, fiecare grupă de vârstă folosește o altă strategie. La adulți funcționează pe baza învățării explicite, adică prin înțelegerea și aplicarea conștientă a regulilor [10, p. 3], ceea ce îi poate face mai eficienți în mediile de învățare structurate și o abordare distinctă.

Adulții, deși întâmpină dificultăți în asimilarea implicită, excelează în învățarea strategică, conștientă. Această diferență fundamentală sugerează că metodele de predare ar trebui adaptate pentru a valorifica punctele forte ale fiecărei categorii de vârstă.

Competența lingvistică creativă se dezvoltă prin expunerea constantă la limbă și prin abstractizarea regulilor bazate pe frecvența cu care apar. Cu alte cuvinte, cu cât o structură lingvistică este folosită mai des, cu atât este învățată mai repede și utilizată mai fluent. Acest principiu este valabil atât pentru limba maternă, cât și pentru o limbă străină [7, p. 101].

Factorii care influențează învățarea unei construcții lingvistice includ:

- *Frecvența***:** expunerea constantă și frecventă la o anumită structură ajută la asimilarea rapidă și la utilizarea fluentă a acesteia.

- *Importanța/ semnificația formei (saliența – diferențele de dominanță structurală)*: în contextul învățării, proprietatea unui lucru de a-l face să iasă în evidență și de a atrage atenția, influențând astfel ceea ce este învățat și reținut. Este vorba, în esență, despre ceea ce ne captează atenția și devine mai memorabil și mai semnificativ, joacă un rol semnificativ în învățare prin ghidarea atenției, prioritizarea informațiilor și, în cele din urmă, impactul asupra modului în care informațiile noi sunt codificate și reținute. Transformarea

activităților de învățare în activități captivante și relevante poate crește importanța și poate îmbunătăți rezultatele învățării.

- *Semnificația sensului:* elementele care nu sunt esențiale pentru înțelegerea mesajului (de exemplu, formele gramaticale neregulate) sunt percepute ca fiind mai puțin importante și, prin urmare, sunt asimilate mai greu.

- *Prototipicitatea:* interacțiunea repetată cu exemple similare contribuie la formarea de prototipuri care ajută la recunoașterea și înțelegerea structurilor similare pe viitor.

- *Contingența:* cât de fiabilă este o formă lingvistică în a prezice o anumită interpretare influențează ușurința învățării. Ambiguitatea și sinonimia, care oferă mai multe interpretări, reduc această fiabilitate și îngreunează procesul de învățare [6, p.50].

Acești factori explică de ce unele aspecte ale limbii române, cum ar fi sistemul complex de conjugare a verbelor și cazurile, pot fi dificil de învățat.

Adulții, având deja o stăpânire solidă a limbii lor materne, beneficiază de un avantaj major în învățarea limbii române [5]. Similaritățile lexicale sau structurale cu alte limbi (franceza, spaniola, italiana, latina), pot accelera asimilarea vocabularului. În plus, este mai ușor să reînveți cuvinte decât să le înveți pentru prima dată [8, p.10].

Resurse și atuuri în procesul de achiziție a limbii române la vârsta adultă:

- *Abilități cognitive dezvoltate***:** adulții, având abilități cognitive mai dezvoltate, pot înțelege mai ușor concepte abstracte, pot identifica tipare și pot stabili conexiuni logice. Asta înseamnă că pot asimila mai rapid nuanțele limbii române, inclusiv structurile gramaticale complexe, spre deosebire de copii.

- *Conştientizare metacognitivă şi strategii personalizate*: adulții, având o înțelegere mai bună a propriului proces de învățare, pot folosi strategii personalizate și își pot alege singuri locul și metoda de studiu. Această capacitate de autoconștientizare și de reflecție asupra învățării reprezintă un avantaj important.

- *Motivaţie intrinsecă şi obiective clare***:** adulții, având obiective clare (de exemplu, dorința de a se conecta cu rădăcinile familiale sau de a avansa în carieră), sunt motivați să depună un efort constant și să persevereze în procesul de învățare. Această motivație le oferă direcție și focus, ceea ce reprezintă un avantaj important.

- *Experienţă anterioară de învăţare***:** datorită faptului că au deja o stăpânire solidă a limbii materne, adulții pot învăța mai repede vocabularul românesc, mai ales dacă acesta are similarități lexicale cu limba maternă. Adulții au, de asemenea, abilități multilingve extinse, fiind capabili să alterneze între stiluri de comunicare sau jargoane profesionale, ceea ce-i ajută să recunoască mai ușor tiparele lingvistice.

- *Capacitatea de a utiliza resurse*: adulții au capacitatea de a-și alege singuri resursele și tehnologiile de învățare, adaptându-le la propriile nevoi și preferințe [5].

Provocări în învățarea limbii române la adulți:

- adulții se bazează mai mult pe învățarea explicită, ceea ce înseamnă că ei asimilează o limbă nouă într-un mod conștient și structurat;

- deși cunoașterea limbii materne poate fi un avantaj, ea poate duce și la transfer negativ sau la o „blocare” a noilor asocieri, mai ales în cazul indiciilor subtile din limba a doua. Acest lucru este valabil în special pentru aspectele fonetice și sintactice unice ale limbii române, care pot fi dificil de asimilat din cauza influenței limbii materne;

- gramatica: declinările substantivelor, verbele neregulate și ordinea atipică a cuvintelor sunt adesea dificile chiar și pentru vorbitorii nativi. Aceste complexități reprezintă o adevărată provocare pentru cursanții adulți;

- adulții sunt conștienți când vorbesc o limbă străină/nematernă și se îngrijorează mai mult de posibilele greșeli;

- uneori, oamenii pot reacționa negativ atunci când cineva încearcă să vorbească o limbă străină/nematernă, corectând greșelile într-un mod neprietenos sau prefăcându-se că nu înțeleg. Astfel de experiențe pot fi descurajante pentru adulții care învață o limbă nematernă.

Mediul de învățare și achiziția limbii române: o analiză a influenței contextului social

Procesul de învățare a unei limbi străine la adulți nu se rezumă doar la gramatică și vocabular, ci include și asimilarea unor cunoștințe sociale și culturale. Acestea sunt esențiale pentru a folosi limba în mod adec-

vat și sunt influențate de contextele microsociale, se referă la circumstanțele imediate în care înveți o limbă, cum ar fi locul, situația și interacțiunile în care o folosești, o interpretezi sau o negociezi și macrosociale (statutul limbii române în lume, politiicle guvernamentale, globalizarea și migrația etc.) [9, p.103].

Contexte microsociale:

Interacțiunea cu vorbitorii nativi este esențială pentru adulții care învață româna, deoarece transformă cunoștințele lingvistice teoretice în abilități de comunicare autentice. De asemenea, mediile de imersiune, în care expunerea la limbă este constantă prin conversație, media și experiențe culturale, accelerează procesul de învățare. Interacțiunile în care vorbitorii nativi folosesc un limbaj simplificat, cu pauze lungi și un ritm lent, poartă numele de „foreign talk". Aceste modificări, adesea inconștiente, ajută la o înțelegere mai bună, mai ales în cazul cursanților adulți [9, p. 106].

Feedback-ul corectiv, fie direct, fie indirect (de exemplu, prin reformulări sau verificări de înțelegere), ajută cursanții să devină mai conștienți de propriile greșeli și le oferă modele pentru a se corecta. Cursul de limbă română pentru persoanele adulte creează o atmosferă prietenoasă, care îi încurajează pe cursanți să-și împărtășească ideile și să aibă mai multă încredere în ei.

Contexte macrosociale: se referă la mediile culturale, politice și educaționale mai largi care, deși nu pot fi controlate individual, influențează în mod profund oportunitățile și rezultatele învățării.

1. Statutul limbii române. Româna este limba oficială în România și Republica Moldova. Pe lângă aceste țări, româna este vorbită și de comunități importante în țările vecine și în diasporă. Statutul său unic de limbă romanică în Europa de Est îi conferă o identitate distinctă și unică. româna este vorbită de comunități importante și în alte țări, fie ca limbă minoritară, fie ca limbă maternă a diasporei.
2. Motivația. Adulții sunt adesea motivați să învețe limba română pentru a se conecta cu patrimoniul cultural, fie a lor, fie a partenerului de viață, sau pentru a-și îmbogăți experiența de călătorie. Prin învățarea limbii, ei pot explora cultura locală, se pot integra mai ușor în comunitate și pot înțelege mai profund tradițiile și istoria românească.
3. Colaborarea. Grupurile de schimb lingvistic și comunitățile din diaspora română reprezintă un mediu ideal pentru a exersa limba română în contexte reale. Acestea le permit adulților să practice fără presiunea unui cadru formal, să se familiarizeze cu diferite dialecte și accente regionale și să se integreze cultural, consolidându-și astfel cunoștințele lingvistice într-un mod natural și eficient.

Abordări pedagogice eficace pentru învățarea limbii române

Didactica predării limbilor străine, pe lângă principiile generale, folosește și principii metodice particulare. Acestea se concentrează pe specificul învățării unei limbi noi, punând accentul pe dezvoltarea competențelor de comunicare. Interconectate, ele îi ghidează pe profesori în planificarea lecțiilor și alegerea strategiilor didactice pentru a asigura o învățare eficientă și relevantă [4, p. 97].

Pentru a fi eficiente, metodologiile de predare a limbii române trebuie adaptate la particularitățile cursanților, să se bazeze pe punctele lor forte: abilitățile cognitive deja dezvoltate, motivația personală puternică și capacitatea de a-și dirija singuri procesul de învățare. Doar astfel se poate maximiza eficacitatea procesului de învățare.

Învățarea bazată pe sarcini este o metodă foarte eficientă pentru adulți, deoarece se concentrează pe folosirea limbii române în contexte autentice, relevante pentru viața de zi cu zi. Această abordare îi încurajează pe cursanți să comunice și să interacționeze, dezvoltându-și competența lingvistică prin practică. Studiile arată că studenții, cursanții apreciază învățarea bazată pe sarcini, considerând activitățile captivante și utile.

De exemplu, la unitatea 3, subiectul *La serviciu, Cursantul 1. Sunteți câștigătorul concursului „Cel mai inteligent angajat al companiei". Discutați cu un reporter care solicită un interviu de la dvs. privind efortul depus pentru a câștiga concursul. Cursantul 2. Sunteți reporter la un post de radio. Intervievați câștigătorul. Aflați cât mai mult detalii despre el, studii, cum și-a ales profesia, ce l-a determinat să aplice la concurs, ce experiențe a acumulat, cum se simte în acest moment etc.*

Iată o structură de curs pe subiectul propus, adaptată pentru nivelul A2 la limba română ca limbă nematernă:

Sarcinile principale

1. Pregătirea interviului. Scopul acestei etape este de a pregăti cursanții cu vocabularul și structurile gramaticale necesare pentru a îndeplini sarcina.

Activitatea A: Lucru în grupuri mici. Fiecare grup are un tabel cu rubrici precum: Întrebări despre studii, Întrebări despre profesie, Întrebări despre concurs. Cursanții fac un brainstorming și completează tabelul cu întrebări simple, de tipul: *Ce studii ai? De ce ai ales această profesie? De ce ai aplicat la concurs?* Profesorul monitorizează și oferă suport.

Activitatea B: Lucru în perechi. Un cursant este reporterul, celălalt este câștigătorul. Ei își exersează reciproc întrebările și răspunsurile, folosind expresii cheie precum: *Am depus eforturi mari*, *M-am simțit...*, *Am acumulat experiență....*

2. Interviul propriu-zis. În această etapă, cursanții aplică ceea ce au învățat, într-o manieră autentică.

Activitatea A: Roluri inversate. Cursanții își schimbă rolurile (reporter/câștigător) și refac interviul. Acum, ei trebuie să se concentreze pe comunicare fluidă și pe obținerea de informații, nu doar pe respectarea listei de întrebări.

Activitatea B: Înregistrare. Pentru a le oferi o perspectivă obiectivă, profesorul îi poate înregistra (audio sau video) pe cursanți în timp ce își joacă rolurile. Asta îi ajută să-și autoevalueze pronunția și fluența.

3. Raportarea și analiza. Această etapă servește la consolidarea cunoștințelor și la corectarea greșelilor.

Activitatea A: Prezentare în fața colegilor. Fiecare pereche prezintă, sub forma unei știri scurte, cele mai importante informații pe care le-a aflat în timpul interviului. De exemplu: *„L-am intervievat pe [nume] și am aflat că a studiat [domeniu] și că a depus eforturi mari pentru acest concurs”*.

Activitatea B: Feedback și discuții. Profesorul, pe baza notițelor luate în timpul interviului, inițiază o discuție deschisă despre greșelile frecvente (de pronunție, de gramatică) și oferă sugestii de îmbunătățire. Această etapă este esențială pentru a transforma exercițiul într-o experiență de învățare reală.

Un alt model structurat pentru a fi aplicat la subiectul *Agenda săptămânii,* condiția este să realizeze un dialog în baza unui model:

– Bună ziua, domnule Cazacu. Rotarenco la telefon, de la „AERES” S.R.L.
– Bună ziua, domnule Rotarenco.
– Avem programată o întâlnire pentru miercuri, la ora 18:00. Regret, dar a intervenit o schimbare în agenda mea. Trebuie să fiu la o ședință în Comrat la ora 17:00. Sigur nu reușesc să ajung la Chișinău la timpul stabilit. Aveți timp poate pentru joi sau vineri seara?
– Nu vă faceți griji. Imediat verific agenda. Pot vineri seara. E bine tot la 18:00?
– Da. E minunat. Mulțumesc pentru înțelegere. La revedere.

Repere: la o cafea, am ședință, la o pizzerie, raport, am programare la medic, am febră, am lecții.

1. Etapa de pregătire. Scopul acestei etape este de a familiariza cursanții cu vocabularul și frazele necesare pentru a anula sau a reprograma o întâlnire.

2. Brainstorming de vocabular. Profesorul scrie pe tablă cuvintele-cheie din dialogul model (ex. *întâlnire, programată, regret, agenda, ședință*). Cursanții, în grupuri mici, încearcă să găsească sinonime sau expresii similare.

3. Analiza reperelor. Cursanții primesc o listă de pretexte (ex. *am febră, am programare la medic*) și de locații (ex. *la o cafea, la o pizzerie*). Ei trebuie să asocieze fiecare pretext cu o posibilă situație, explicând de ce ar fi nevoie de o reprogramare. Profesorul poate pune întrebări de tipul: „De ce nu poți merge *la o pizzerie* dacă *ai febră*?”

4. Etapa de îndeplinire a sarcinii. În această etapă, cursanții folosesc limba într-un mod interactiv pentru a atinge obiectivul, care este reprogramarea unei întâlniri:

a. Joc de rol liber. Formați perechi de cursanți. Un cursant este cel care anulează, celălalt este cel care primește apelul. Folosind reperele primite (*la o cafea, am ședință, raport* etc.), cursanții trebuie să improvizeze un dialog în care cel care sună trebuie să obțină un rezultat: reprogramarea cu succes a întâlnirii.

b. Interviuri video. Perechile își pot înregistra dialogurile scurte cu telefonul. Apoi, pot viziona înregistrarea pentru a-și evalua fluența, pronunția și capacitatea de a rezolva problema.

5. Etapa de raportare și analiză. Această etapă servește la consolidarea cunoștințelor și la corectarea erorilor, asigurând că învățarea a fost eficientă:

a. Prezentarea dialogurilor. Câteva perechi pot prezenta dialogul în fața clasei. Acest lucru le oferă cursanților ocazia de a-și exersa vorbirea în public și de a primi feedback de la colegi și profesor.

b. Analiza lingvistică. Profesorul, pe baza notițelor luate, inițiază o discuție despre cele mai frecvente greșeli de gramatică sau pronunție. Se pot exersa structuri precum verbele la timpul trecut (*a intervenit, a confirmat, a programat, a avut, a anunțat etc.*) sau expresii de politețe (*Regret, dar...*, *Mulțumesc pentru înțelegere, Sunt foarte recunoscător!*, Înțeleg perfect, Sper să fie bine!, Îmi pare rău să aud asta etc.).

Astfel, cursurile de limba română pentru adulți ar trebui să se bazeze pe abordarea comunicativă pentru a garanta o învățare dinamică și eficientă. Aceasta se concentrează pe practică, în special pe vorbire și ascultare, imitând modul natural de învățare a unei limbi materne. O astfel de metodă este mai eficientă decât orele lungi de gramatică sau studiul teoretic din manuale.

Concluzii

Succesul în învățarea limbii române de către adulți depinde în mare măsură de adaptarea metodelor de predare la nevoile specifice ale fiecărei categorii de vârstă. Pentru adulți, punctele forte sunt capacitățile cognitive avansate, conștientizarea propriului proces de învățare și motivația personală puternică. Aceștia pot înțelege mai ușor gramatica complexă și folosesc eficient o gamă largă de resurse. De asemenea, ei se pot simți mai inhibați în conversațiile cu nativii, fiind nevoiți să depășească autoconștientizarea pentru a se exprima liber.

Referințe bibliografice:

1. BARBĂNEAGRĂ, A., TRINCA, L., CEPRAGA, L., SOBOL, A., BANARI, E. *Curriculum Limba Română pentru persoanele adulte (Nivel A1, A2, B1, B2).* Chișinău, 2023.
2. Hotărâre Programul Național privind învățarea limbii române de către minoritățile naționale, inclusiv populația adultă, pentru anii 2023-2025. Disponibil: HG115/2023.
3. BARBĂNEAGRĂ, A., PETRENCO, L., CEPRAGA, L., GHERASIM, A. et al. *Limba română Manual pentru adulți, reprezentanți ai minorităților naționale. Nivelul A2.* Chișinău, 2024. ISBN 978-5-36241-341-5.
4. BUSUIOC, A. *Formarea limbajului de specialitate în limba română la medicinștii străini.* tz. de doct. p. 97. Disponibil: Busuioc-Aliona-Teza-doctor.pdf.
5. EDWIGE, S. *Learning a Language as an Adult: Unique Strengths and Benefits*. February, 2024. Disponibil: https://www.icls.edu/blog/learning-a-language-as-an-adult-unique-strengths-and-benefits
6. ELLIS, N., WULFF, St. NICK C. Cognitive Approaches to Second Language Acquisition. In: *The Cambridge Handbook of language Learning*. June 2019. Online ISBN: 9781108333603. Disponibil: 9781108420433c02_p41-61.pdf
7. ELLIS, N. C. Cognitive perspectives on SLA. In: *AILA Review* 19 (2006), ISSN 1461–0213 / E-ISSN 1570–5595. Diponibil: https://sites.lsa.umich.edu/nickellis-new/wp-content/uploads/sites/1284/2021/07/AILA-CREED.pdf
8. HAN, B. O. Challenges in teaching romanian language to foreign students. In: *Humanities in the Spotlight* HIS. Volume 1, 2020. https://www.researchgate.net/publication/346530013_CHALLENGES_IN_TEACHING_ROMANIAN_LANGUAGE_TO_FOREIGN_STUDENTS
9. MURIEL, S.-T., BARTO, K. Social contexts of Second Language Acquisition. In: *Introduction second language acquisition*. Disponibil: https://liduaeka.weebly.com/uploads/1/0/7/6/10761275/ch_5_the_social_context_of_sla.pdf
10. QIAO, Ch. Factors influencing second language learning based on ... In: *Frontiers in Psychology*. 2024. Disponibil: https://www.frontiersin.org/journals/psychology/articles/10.3389/fpsyg.2024.1347691/full
11. ROBERTSON, C., FORD, K. *Language Acquisition: An Overview*. Colorín Colorado https://www.colorincolorado.org/article/language-acquisition-overview
12. TAUTNER, T. *Advantages of a bilingual brain - Child & Family Development*. 2019. Disponibil: https://www.canr.msu.edu/news/advantages_of_a_bilingual_brain

N. B.: *Acest studiu a fost elaborat în cadrul „Programului Național privind învățarea limbii române de către minoritățile naționale, inclusiv populația adultă, pentru anii 2023-2025”, publicat: 29-03-2023 în Monitorul Oficial Nr. 101-104 art. 221 (hotărâre Nr. 115 din 07-03-2023).*

Date despre autori:
Aliona BUSUIOC, asistent universitar, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”din Republica Moldova
ORCID: 0000-0002-4010-0108
E-mail: aliona.busuioc@usmf.md

Victoria VÎNTU, dr. în filologie, lector universitar, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”din Republica Moldova
ORCID: 0000-0002-4515-122X
E-mail: victoria.vintu@usmf.md

Prezentat: 16.09.2025